Zorica Đurić
prof. razredne nastave, Beograd

Stručni rad
„Obrazovna tehnologija"
3/2007.
UDK: 371.3

INTEGRATIVNI PRISTUP NASTAVI

Rezime: *Osnovni cilj članka je da ukaže na osobenosti integrativnog pristupa, na činjenicu da razvoj savremene teorije i prakse zahteva drugačiji način organizacije nastave, multidisciplinaran i fleksibilan, onaj koji će učenika staviti u aktivnu poziciju. Prednosti i mogućnosti ovog pristupa su ogromne, a ovde su navedene samo neke od njih. Radi bolje ilustracije navedenog, dat je konkretan primer organizacije nastavnog časa primenom integrativnog pristupa, koji se može veoma lako organizovati i realizovati.*

Ključne reči: inovativni oblici nastave, integrativna nastava, multidisciplinarnost

Integrativna nastava podrazumeva stvaranje smislenih veza između sličnih aspekata različitih disciplina. Granice između disciplina, pri tom, su izbrisane ili zamagljene. Integrativno učenje podrazumeva sagledavanje različitih dimenzija jednog problema. Ovo omogućava celovit kontekst za učenje koji vodi ka većoj mogućnosti da se naprave i zapamte veze i rešavaju problemi. Mozak najbolje stiče i pamti informacije onda kada se one mogu povezati u smisaonu mrežu značenja. Integrativni pristup, prema tome, podrazumeva aktivnog učenika. Pojedinačne discipline nam ovde nude dubinu i fokusiranost, a integrativnost širinu konteksta, promenu perspektive, ali i primenu znanja iz jedne oblasti u drugoj – tj. funkcionalno znanje.

Tradicionalna škola ne može da osposobi i pripremi učenike za savremeni svet koji se transformiše velikom brzinom. Naučna istraživanja i razvoj su uspostavili potpuno nove integrisane discipline kao što su: biofizika, neuronauka, biomedicinski inženjering, genetski inženjering, elektrohemija. Razvoj elektronske tehnologije i Internet revolucija menjaju način na koji organizujemo, struktuiramo i tražimo znanja, zamenjujući linearne modele hipertekst – linkovima, koji ne poznaju granice među disciplinama. Poslodavci žele diplomce koji su u stanju da se nose sa multidisciplinarnošću posla, a integrativni pristup omogućava ne samo usvajanje određenih znanja iz pojedinačnih predmeta, nego i sticanje i negovanje misaonih sposobnosti, fizičke,

emotivne i socijalne kompetencije. Na kraju, život je sam po sebi integrativan.

Mnogi nastavnici i profesori razredne nastave prepoznaće odlike ovog pristupa u svojoj predavačkoj praksi. Ako ne postoji nacionalna strategija, kao što je slučaj kod nas, kada se integracija realizuje preko zvaničnog plana i programa tj. kurikuluma, ona je ostavljena pojedincima i njihovom entuzijazmu, bilo da su u pitanju pojedine škole ili pojedini učitelji i nastavnici.

PRIMER ORGANIZACIJE ČASA PRIMENOM INTEGRATIVNOG PRISTUPA

Metodički podaci

Nastavni predmet: priroda i društvo
Razred: III
Nastavna tema: Istražujmo prirodu
Nastavna jedinica: Kretanje
Tip časa: obrada
Oblici rada: frontalni i individualni
Nastavne metode: demonstrativna metoda i metoda praktičnog vežbanja, metoda razgovora i metoda rada na tekstu
Nastavna sredstva: audio-snimak valcera, lopte, vijače, čunjevi, nastavni listić
Nastavni objekat: učionica i sala za fizičko vaspitanje

Struktura časa

Uvodni deo (oko 10 minuta):

Odvija se u sali za fizičko vaspitanje. Obnavljanje plesnih koraka uz melodiju valcera, koji su naučeni na nekom od prethodnih časova muzičke kulture. Nastavnik podseća učenike da je, pri igranju valcera, veoma važno da se igrači mnogo kreću.

Centralni deo (oko 30 minuta):

Sledi zajednička analiza aktivnosti. Učenici upoređuju kakav je položaj njihovog tela kada se, pri plesu, manje, a kakav kada se više kreću, u odnosu na početni položaj. Zajedno sa nastavnikom, učenici pronalaze odgovor na pitanje kako znamo da se neko telo ne kreće odn. da miruje. Dolazi se do zajedničkog zaključka: *Promena položaja tela u odnosu na drugo telo zove se kretanje.*
Vežba 1. Učenici trče u koloni, najpre ravnomernom brzinom, a zatim tako da na nastavnikove komande: "lagano", "brzo", "što brže" menjaju brzinu svoga kretanja.

Zajednička analiza aktivnosti i zaključak:
Učenici su se najpre kretali ravnomernom, a zatim promenljivom brzinom.

Vežba 2. Učenici se ravnomernom brzinom kreću pored čunjeva koji označavaju tri putanje, od kojih je jedna putanja prava, druga krivudava, a treća kružna.

Zajednička analiza aktivnosti i zaključak:
U zavisnosti od oblika putanje, kretanje može biti pravolinijsko, krivolinijsko ili kružno.

Vežba3. Trka učenika na 30 m.

Zajednička analiza aktivnosti i zaključak:
Pri polasku iz visokog starta, učenici su najpre povećavali brzinu, kretali su se ubrzano. Na kraju staze učenici su smanjivali brzinu svog kretanja do zaustavljanja, kretali su se usporeno.

Vežba 4. Učenici se igraju igara po sopstvenom izboru (vode ili odbijaju loptu, preskaču vijaču, igraju "Ledenog čike" i sl.)
Zajednička analiza aktivnosti i zaključak:
Učenici odgovaraju na pitanje koje su još oblike kretanja zapazili dok su se igrali. Šta

se sve kreće? (lopta *skače*, učenik *poskakuje*, dok se vijača *obrće* itd.) Šta je uzrok kretanja ovih tela? (Mi bacamo loptu, ili obrćemo vijaču, snagom volje i tela pokrećemo se na skakanje ili trčanje.) *Kretanje tela prouzrokuje neka sila.*

Završni deo (oko 5 minuta):
U učionici učenici rade petominutni test (u prilogu) u cilju sistematizacije naučenog.

Domaći zadatak: Učenici treba da se sete i opišu još neke oblike kretanja iz svakodnevnog života. Ako je moguće, naći primere za pravolinijsko, krivolinijsko i kružno kretanje. U opisivanju kretanja mogu pomoći pitanja:

1. Koja se još tela u prirodi kreću?
2. Kakvo je njihovo kretanje, s obzirom na oblik putanje i brzinu kretanja?
3. Koja sila tera ta tela da se kreću?

PRILOG

KRETANJE

1. Kretanje je _____.
2. Šta je uzrok kretanja svakog tela? _____.
   _____.
3. Putanja je_____.
4. Telo, s obzirom na brzinu, može da se kreće_____i _____, a s obzirom na oblik putanje kretanje može biti: _____.
5. Kada se telo kreće tako da ima stalnu brzinu, takvo kretanje naziva se: (zaokruži tačan odgovor)
   a) kružno kretanje;
   b) ravnomerno kretanje;
   c) promenljivo pravolinijsko kretanje;
   d) pravolinijsko kretanje

AN INTEGRATIVE TEACHING APPROACH

Apstract: The aim of the article is to point to characteristics of an integrative approach and to the fact that the development of modern theory and practice requires a different way of teaching organization, multidisciplinary and flexible, a way which will put a pupil into an active position. Advantages and possibilities of this approach are huge, and the paper spacifies only some of them. To illustrate them, the paper gives a class example with the application of an integrative approach, which is to be easily organized and realized.

Key words: innovative ways of teaching, integrative teaching, multidiscipline.